

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ TƏHSİL NAZİİLİYİ
BAKİ İDARƏETMƏ VƏ TEXNOLOGİYA KOLLECİ

“KULTURALOGİYA” FƏNNİNİN İŞ PLANI

(SİLLABUS)

Müəllim: _____ Şölə Əfəndiyeva

Bakı -2020

SİLLABUS

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ

BAKİ İDARƏETMƏ VƏ TEXNOLOGİYA KOLLECI

(Orta ixtisas təhsili müəssisəsinin adı)

___ “KULTURALOGİYA” ___

(Fənnin adı)

Sillabus B İ və T K «Humanitar və iqtisadiyyat» fənn birləşməsinin iclasında “ 15 ” sentyabr 2017 -ci ildə təsdiq olunmuş proqram əsasında tərtib edilmişdir

___ Əfəndiyeva Şölə Saleh qızı tərəfindən hazırlanıb___

(müəllimin soyadı, adı, atasının adı)

2020-ci il

1.MÜƏLLİM HAQQINDA MƏLUMAT

Soyadı: Əfəndiyeva

Adı: Şölə

Atasının adı: Saleh

Təhsili: Ali

Elmi adı: _____

Vəzifəsi: Müəllim

Əlaqə rekvizitləri: _____

Gün ərzində kollecdə olduğu vaxt: 08³⁰- 18⁵⁰

Təltiflər: _____

Xarici dil: rus

Əlaqə nömrəsi 050-598-34-70

2.Fənn haqqında məlumat

Fənnin kodu: HFS -B04

Fənnin növü: Humanitar

Fənnin tədris ili: 2020

Auditoriya: _____ № _____

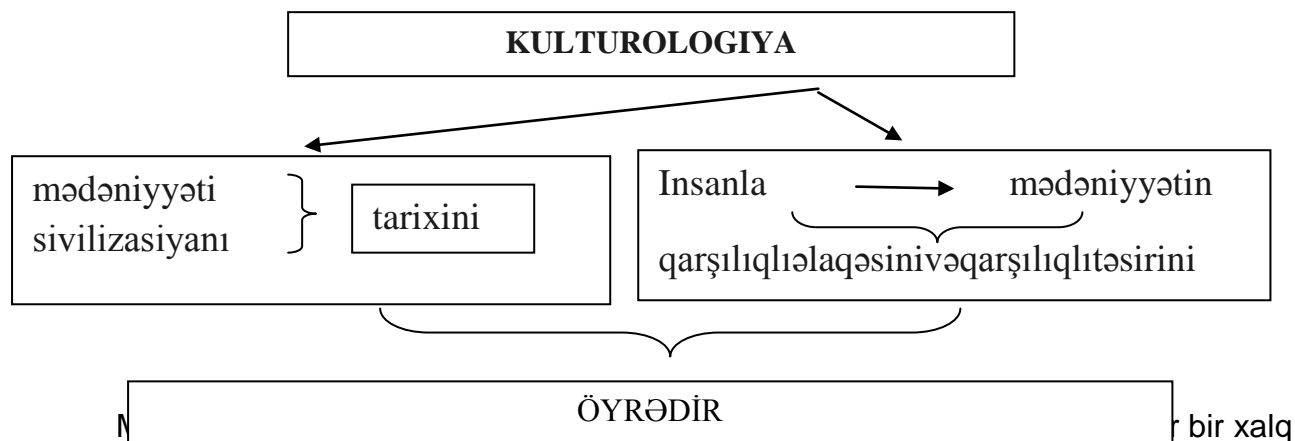
Fənnin krediti: 4

Fənnin tədris yükü (saat): 60

Fənnin prerekviziti: Fənnin tədrisi üçün öncədən tədrisi zəruri olan fənn yoxdur.

Fənnin tədris forması: qarışıq (mühazirə; məşqələ)

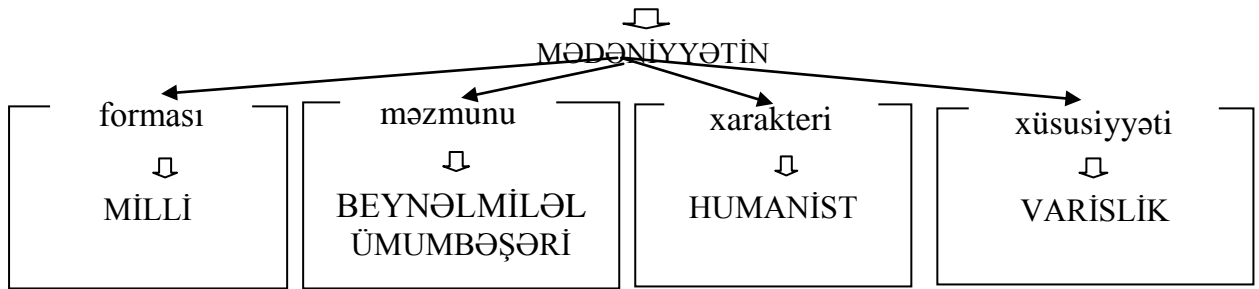
3.FƏNNİN ƏSAS MƏQSƏDİ

bir xalq öz mənəvi və maddi mədəniyyətini dünya mədəniyyətinin təcrübəsi və nailiyyətlərindən faydalanaraq, öz köklərindən ayrılmadan inkişaf etdirməlidir. Bu sahədə bilikləri qazanaraq dərk edilməsində “mədəniyyətşünaslıq” fənninin tədrisi zəruridir. Ona görə də, yetişməkdə olan gənc nəsli xalqın sosial-mənəvi mənşəyini, mədəniyyətini, mədəniyyət tarixini öyrədilməli, mədəni təlabat meyllərini müəyyənləşdirilməlidir.

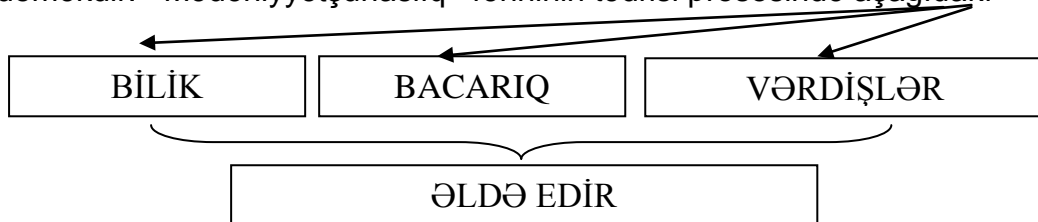
“Mədəniyyətşünaslıq”ın predmetini mədəniyyət, cəmiyyətdə onun yeri və rolu, inkişaf istiqamətləri, hansı səviyyələrdə mövcudluğu və s. təşkil edir. Mədəniyyətin tarixi inkişaf meyllərinin xarakterini, mərhələlərini, mədəniyyət və sivilizasiyasının daxili vəhdətini, qarşılıqlı əlaqə və fərqi, ona yanaşma metodlarını əks etdir. Bəşər tarixində elə bir dövr olmamışdır ki, mədəniyyət məsələləri orada öz əksini tapmasın. Çünki, mədəniyyət kainatda insanın yaranması ilə bir zamanda meydana gəlmişdir. Dəyişən hər bir əsr insanların şüur və fəaliyyətində dəyişikliklər yaratdıqca onların maddi həyat tərzində dəyişmiş, dünyagörüşləri, həyata baxışları dövrün tələbinə uyğun şəkildə inkişaf etmişdir. Hər bir tarixi dövr, cəmiyyətin hər bir özünəməxsus forması bu mənada özünəməxsus mədəniyyətə malik olmuşdur. Mədəniyyətin ümumbəşəri mənəvi və məzmununu tədqiq edən, onun cəmiyyətin bütün sahələrində yerini və rolunu göstərən mədəniyyətşünaslıq ifadəsi “kulturologiya” sözünün tərcüməsidir. Latınca “culture”, yunanca “logos” (təlim, elm) sözlərinin birləşməsindən yaranan “Mədəniyyətşünaslıq” termini “mədəniyyət haqqında elm” mənasını ifadə edir. “Kultur” termininin ilk dəfə Qədim Romada işlənir. Termin Roma siyasətçiləri və filosoflarından əvvəlcə Katon, sonralar isə Mark Tullius Sisseron (b.e.ə.45–ci illər)tərəfindən işlənmişdir. Avropada “mədəniyyət” termini bəşər tarixinin keçdiyi üç dövrün - vəhşilik, barbarlıq, sivilizasiya - üçüncü mərhələsini bildirmək üçün qəbul olunmuşdur və onu bu mənada ilk dəfə 1767-ci ildə Şotland filosofu A.Fergüson işlətməmişdir. Sonralar görkəmli Amerika etnoqrafı, arxeoloqu, ibtidai icma cəmiyyəti üzrə tarixçi Lüs Henri Morqan (1818 -1881) bu bölgünü daha da əsaslandırmışdır. İslam Şərqi “mədəni” termini ərəblərdən alınmış və aşağıdakı I. şəhərli, qəsəbəli 2. oturaq, yəni, köçəri olmayan mənaları ifadə etmişdir. Müxtəlif dövrlərdə yuxarıda qeyd etdiyimiz alim və mütəfəkkirlər tərəfindən işlənməsinə baxmayaraq bu termin keçən əsrin əvvəllərində Amerika alimi Lesli Uayt (1900-1975) tərəfindən elm kimi tədqiq olunmağa başlanmışdır. Öz təlimini “kulturologiya” adlandıran alim bildirdi ki, bu termin həm insan cəmiyyətini, həm də onun mədəniyyətini əks etdirir.

MƏDƏNİYYƏT VAHİD VƏ BÖLÜNMƏZDİR

4.FƏNNİN TƏDRİSİ NƏTİCƏSİNDƏ ƏLDƏ OLUNAN KOMPETENSİYALAR

Kompetensiya - fənnin mənimsənilməsi nəticəsində əldə olunan bilik, bacarıq və vərdişlərin praktiki tətbiqidir. Ümumi kompetensiyalar bilik üzərində əsaslanmış müasir cəmiyyətdə peşəkar və şəxsi sahədə özünü uğurla reallaşdırmaq üçün lazım olan şəxsi, metodiki və sosial kompetensiyalardır. Fənn kompetensiyaları fənn bacarıqlarının mənimsənilməsini təmin edən nəzəri, praktiki və ya eksperimental biliklər və bacarıqlar deməkdir. «Mədəniyyətşünaslıq» fənninin tədrisi prosesində aşağıdakı

Mədəniyyətşünaslıq bir elm kimi ümumbəşəri və milli mədəni proseslərin obyektiv qanunauyğunluğu, insanların maddi və mənəvi həyatının mühüm hadisələrini öyrənməyə cəhd edir. Mədəniyyətşünaslıq insan nəslinin mədəni qayda və tələbatlara yiyələnməsi zərurətini araşdırır, mədəni-mənəvi irsin yaranıb formalaşdığı mühiti və ilkin şərtləri öyrənir. Bu məqsədlə mədəniyyətşünaslıq bir elm kimi aşağıdakı vəzifələri öhdəsinə götürür:

- Mədəniyyətin təkamül tarixi, tipləri, qanunauyğunluqları, strukturu və mahiyyətini araşdırmaq.
- Fənlərarası bilikləri əlaqələndirmək.
- Milli mədəniyyətlərin özgürlüyünü qorumaqla qlobalaşdırılmasına imkan yaradılması. Mədəni cərəyan və tendensiyaların inkişaf dinamikasını izləmək və perspektivlərini araşdırmaq və s.
- Mədəniyyətin inkişaf mərhələləri barədə məlumat vermək;

a) Qədim Şərq mədəniyyəti; b) Antik mədəniyyət; v) Orta əsrlər mədəniyyəti; q) İntibah dövrünün mədəniyyəti; d) Yeni dövr (burjua) mədəniyyəti; e) Sosialist mədəniyyəti; ə) Müstəqillik dövrünün mədəniyyəti

*Fənnin tədrisi gedində tələbələrin mənəvi-əxlaqi tərbiyəsi ilə əlaqədar işlərlə də məşğul olmaq və onların müstəqil Azərbaycan respublikasının mədəni hüquqi demokratik və dünyəvi dövlət kimi formalaşmasında fəal iştirak etməsinə çalışmaq.

- * Mənbələrlə işləmək bacarığı aşılamaq;
- * Öyrəniləcək mövzuya marağı artırmaq;

* Müasir informasiya vasitələrindən istifadə etmək; *

Mövzu ilə bağlı qoyulmuş problemlərin həllinə dair tələbələrdə öz fikirlərini yazılı şəkildə ifadə etmək bacarığı aşılamaq. tələbələrdə bacarığın test, kompüter, referat, müstəqil iş formasını inkişaf etdirmək.

Tədris prosesi zamanı aşağıdakı tədris metodlarından istifadə edilir:

- dialoq forması (nəzəri izahatlar və praktik nümunələrlə);
- müzakirə forması (fərdi çıxışlarla bağlı disputların aparılması, məruzələrin, esselərin və referatların müzakirəsi);
- tələbələrin müstəqil işi (təvsiyə olunan ədəbiyyatın tədqiqi, referat yazmaq, seminar məşğələlərinə məruzələr hazırlamaq)

5.FƏNNİN XARAKTERİSTİKASI
FƏNNİN ÖYRƏNİLMƏSİNİN TƏQVİM PLANI

№	Mövzuların adları	Mühazirə	Məşğələ
1	Mədəniyyət anlayışı və kulturologiyanın predmeti. Maddi və mənəvi mədəniyyət	2	2
2	Mədəniyyətin strukturu, funksiyaları və inkişaf qanunları	2	2
3	Mədəniyyət və sivilizasiya. Qərb və Şərq mədəniyyəti	2	2
4	Mədəniyyət- təbiət , şəxsiyyət	2	2
5	Elitar və kütləvi mədəniyyət. Mədəniyyət və cəmiyyət.	2	2
6	İdarəetmə və texnologiyalara yiyələnmək mədəniyyəti. Liderlik mədəniyyəti	2	2
7	Kulturologiya və modelləşdirmə	2	2
8	Mədəniyyətin etnik milli xüsusiyyətləri	2	2
9	Kulturologiya və insan kapitalının inkişafı	2	2
10	İşgüzar münasibətlər mədəniyyəti	2	2
11	Mədəniyyət və dil. Semiotika və işarələr mədəniyyəti	2	2
12	Mədəniyyət, elmi bilik və dini etiqad	2	2
13	Gender mədəniyyəti. Ailə mədəniyyəti Mədəniyyət siyasəti	2	2
14	Mədəniyyət və qloballaşma . Multikulturalizm	2	2
15	Özünüidare mədəniyyəti	2	2
Cəmi: 60 saat			

6.FƏNN ÜZRƏ SƏRBƏST İŞLƏRİN MÖVZU

Fənn üzrə semestr ərzində hər tələbəyə bir sərbəst iş verilir. Sərbəst iş 0-10 bal arası qiymətləndirilir.

No.	Mövzuların adı	Qeyd
1	Mədəniyyət anlayışı və kulturologiyanın predmeti.	
2	Mədəniyyətin funksiyaları və inkişaf qanunları	
3	Mədəniyyət və sivilizasiya.	
4	Qərb mədəniyyəti	
5	Şərq mədəniyyəti	
6	Mədəniyyətin formaları	
7	Elitar mədəniyyət	
8	Mədəniyyət və şəxsiyyət	
9	Mədəniyyət və təbiət	
10	Mədəniyyət və cəmiyyət	
11	İdarəetmə və texnologiyalara yiyələnmək mədəniyyəti.	
12	Liderlik mədəniyyəti	
13	Kulturologiya və modelləşdirmə	
14	Mədəniyyətin etnik milli xüsusiyyətləri	
15	Mentalitet anlayışı	
16	Kulturologiya və insan kapitalının inkişafı	
17	İşgüzar münasibətlər mədəniyyəti	
18	Mədəniyyət və dil.	
19	Semiotika və işarələr mədəniyyəti	
20	Gender mədəniyyəti.	
21	Ailə mədəniyyəti	
22	Mədəniyyət siyasəti	
23	Mədəniyyət və qloballaşma .	
24	Multikulturalizm	
25	Özünüidare mədəniyyəti	

Hər bir sərbəst iş tələbənin fərdi fikrinin məcmusu olduğuna görə **plaqiat** yol verilməzdir.

7. TƏLƏBƏNİN NƏİLİYYƏTLƏRİNİN CARİ VƏ ARALIQ QİYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ

Fənn üzrə krediti toplamaq üçün lazımı balın toplanması aşağıdakı kimi olacaq:

- 50 bal - imtahana qədərki bal;
- 10 bal - dərslərə davamiyyətə görə (fənn üzrə ayrılmış auditoriya saatlarının 25 faizindən çoxunda iştirak etməyən tələbə həmin fən-dən imtahana buraxılmır);
- 10 bal - tələbənin sərbəst işinə görə;
- 30 bal - laboratoriya dərslərinin nəticələrinə görə (fənn üzrə kurs işi və məşğələ dərsi nəzərdə tutulmadığı halda).

---

8. TƏHSİLALMA PROSESİNƏ NƏZARƏT VƏ TƏLƏBƏLƏRİN BİLİYİNİN YEKUN QİYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ

Tələbənin biliyinin yekun qiymətləndirilməsi imtahan zamanı 50 bal və imtə-hana qədər 50 bal toplanan ballar cəmi 100 balə bərabərdir. Yekun bal aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

A - “Əla”	-91-100
B - “Çox yaxşı”	-81-90
C - “Yaxşı”	-71-80
D - “Kafi”	-61-70
E - “Qənaətbəxş”	-51-60
F - “Qeyri-kafi”	- 51 balдан aşağı

Yekun qiymətləndirmə 51 bal və ondan yuxarı bal toplayn tələbə fənn üzrə müəyyən olunmuş krediti qazanır və müvəffəqiyyət qazanan tələbə, 51 baldan aşağı bal toplayn tələbə isə həmin fəndən krediti qazanmır və akademik borcu olan tələbə adlanır.

9.İSTİFADƏ OLUNAN ƏDƏBİYYAT

1. Мирзаджанзаде Азад « о пути XXI века» Баку, 2001.
2. «Этюды о гуманитарном образовании» Баку,1993.
3. Bayramov Q. Mənəvi həyatda millilik və beynəlmiləçilik. Bakı, 1980.
4. Çərkəsov B. Beynəlmiləl tərbiyə və incəsənət. Bakı, 1986.
5. Əliyev Q.C., Tağıyev Ə.M., Bayramov M.İ.Mədəniyyətşünaslığın əsasları.Bakı,1999
6. Əliyev Ə. Mənəvi mədəniyyət və din. Bakı, Azərneşr, 1981.
7. Əhmədov Ə. Mənəviyyat, gözəllik, tərbiyə. Bakı, Maarif, 1993.
8. Fərəcova F. "Mədəniyyətşünaslıq". Bakı, 2016
9. Məmmədov F. "Kulturalogiya". Bakı, 2008.
10. Məmmədov S. Mədəniyyətşünaslıq. Bakı, 2001.
11. Xəlilov C.Ə. Maddi mədəniyyət abidələrin əhəmiyyəti və mühafizəsi. Bakı. 1961
12. Yadigar Türkel. İnsan, təbiət və cəmiyyət. Bakı, 1994.
13. Yadigar Türkel. İnsan, təbiət və cəmiyyət münasibətləri. Biososial və fəlsəfi aspektlər. Bakı, Işıq, 1998.
14. Yusifov X. Şərqdə intibah və Nizami Gəncəvi. Bakı, 1982.

- Fənnin bütün mövzuları üzrə mühazirə mətnləri elektron formada kollecin saytında yerləşdirilib.

10.TƏLƏBƏNİN NİZAM - İNTİZAMINA QOYULAN TƏLƏBLƏR

- Pedaqoji işçilərin şərəf və ləyaqətinə hörmətlə yanaşmaq;
- Təhsil müəssisəsinin nizamnaməsinə uyğun olaraq, ictimai asayiş və daxili intizam, davranış qaydalarının tələblərinə riayət etmək;
- Auditoriya daxili təlim məşğələlərində iştirak etmək, müvafiq tədris plan-larında və kursların işçi proqramlarında nəzərdə tutulmuş bütün növ tapşırıqları müəyyən edilmiş dövrlərdə yerinə yetirmək;
- Kollecin otaqlarına, tədris - laboratoriya avadanlığına, cihazlara, dərs vəsaitlərinə, kitablarına və digər əmlakına qayğı və səliqə ilə yanaşmaq, onların korlanmasına, zədələnməsinə və itməsinə yol verməmək, otaqlarında onların təmizliyə və səliqəyə riayət etmək.